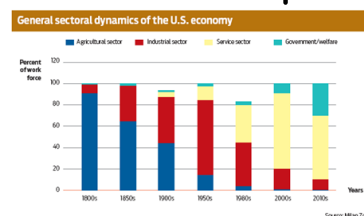
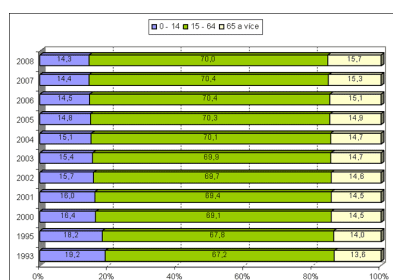
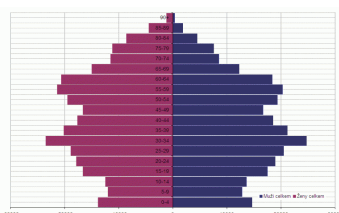
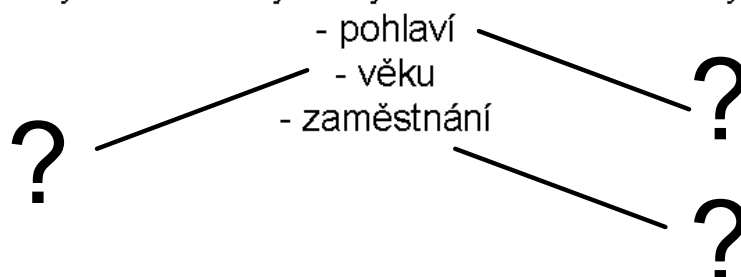

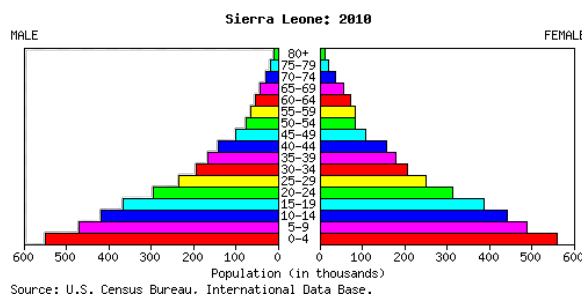
STRUKTURA OBYVATELSTVA

Strukturou obyvatelstva nejčastěji rozumíme dělení obyvatel podle:

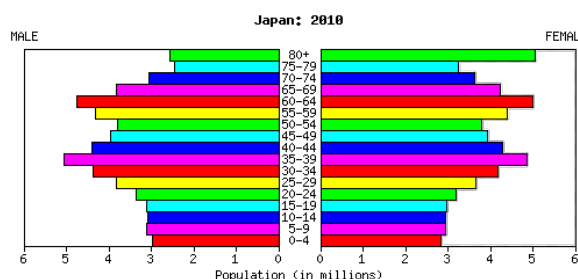

Složení dle věku a pohlaví

- **Věková pyramida** – model pro složení obyvatel [rozvojové](#) a [vyspělé](#) země. Věkové pyramidy mohou zaznamenat i historické změny (vátky, migrace aj.)
- **Střední délka života (naděje na dožití)** x **střední věk (průměrný věk)**. Nejvyšší střední délka života Japonsko 81 let x nejnižší věk 39 let v Sierra Leone. Střední věk je nejnižší v Africe a L. Americe nedosahuje 20 let, ve vyspělých státech překračuje 30 let.
- Ženy se většinou dožívají vyššího věku (v ČR až o 8 let), výjimku tvoří některé islámské státy (nerovnoprávné postavení žen)

Source: U.S. Census Bureau, International Data Base.

Source: U.S. Census Bureau, International Data Base.

Složení dle zapojení do práce

1. dle produktivity práce:

A) věk předproduktivní (do 15 let)

B) věk produktivní (od 15 do 60 – 65 let)

- ekonomicky aktivní (pracující)
- ekonomicky pasivní (studenti, invalidé, nezaměstnaní, ženy v domácnosti, mateřské dovolené)

C) věk poproduktivní (nad 60 – 65 let)

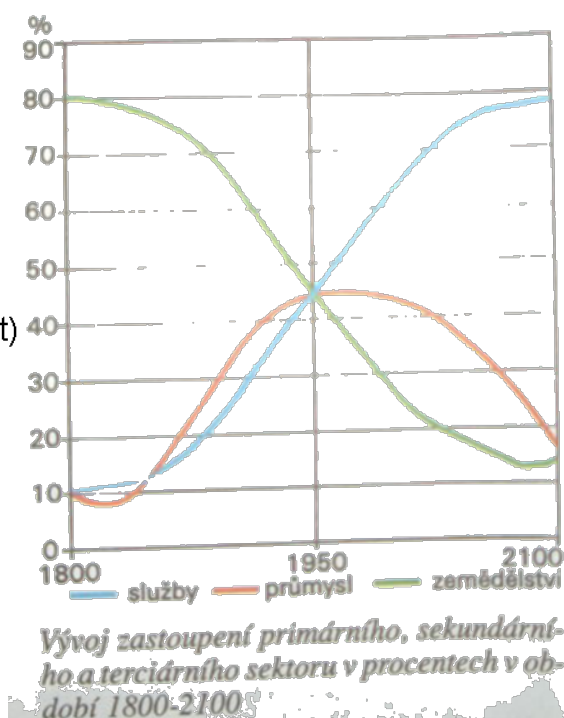
2. dle zapojení do sektorů:

A) primární (zemědělství, lesnictví, rybolov)

B) sekundární (těžba, průmysl)

C) terciární (služby a výzkum)

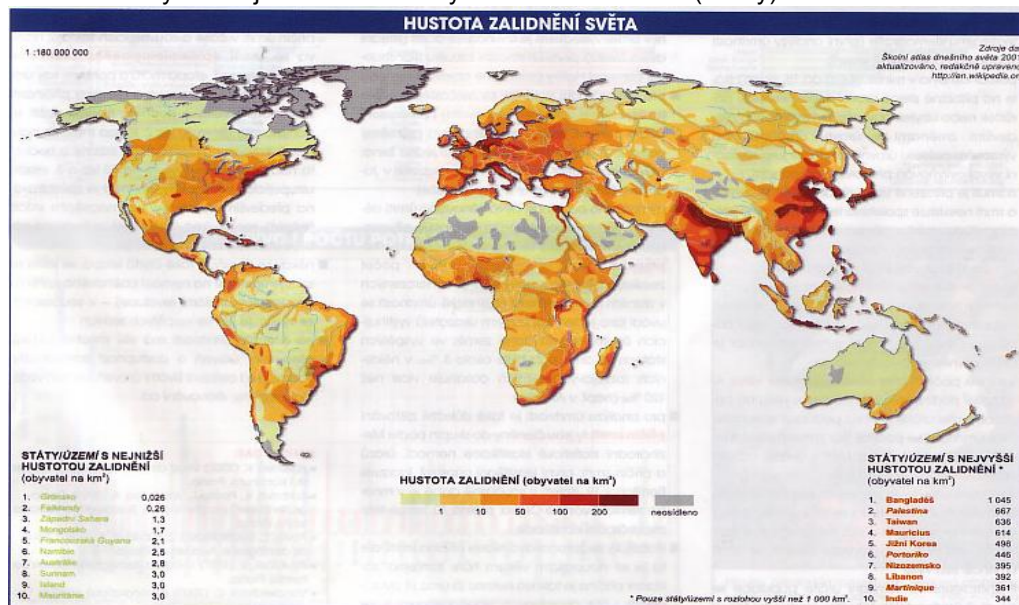
- Historický vývoj zaměstnanosti (viz. graf): **předindustriální**, **industriální** a **postindustriální** = změny na trhu pracovních sil.

Rozmístění obyvatelstva na Zemi

Velká nerovnoměrnost v rozmístění obyvatel:

- 4/5 lidí žijí na severní polokouli
- polovina obyvatel žije na 5 % rozlohy souše
- Přes 50 % obyvatel je soustředěno v pásu do 200 km od moře
- Asi 60 % obyvatel žije v nadmořské výšce do 200 m. n. m. (nížiny)

- Hustota osídlení je NEROVNOMĚRNÁ (5% souše=1/2 obyvatel), celosvětový průměr je 40 ob./km² (vypočítej hustotu zalidnění ČR).
- **Činitelé ovlivňující osídlení:**

A) přírodní faktory:

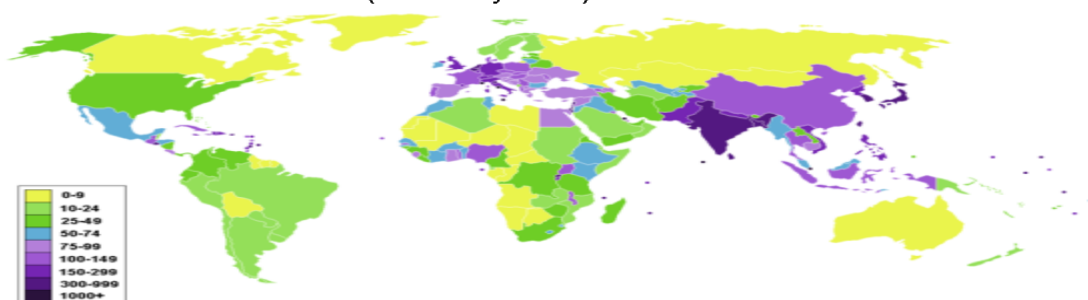
- podnebí (srážky, teploty),
- vzdálenost od moře (do 200 km od moře žije 50% obyvatelstva na Zemi),
- nadmořská výška (do výšky 200 m.n.m. žije 60% obyvatel na Zemi),
- půdy (úrodnost, možnost závlahy),
- vegetace,
- suroviny (kovy, paliva, dřevo aj.).

B) socioekonomické faktory:

- těžba nerostných surovin,
- hospodářská vyspělost (migrace),
- historické faktory,
- komunikace,
- dostupnost služeb,
- urbanizace (stěhování lidí z venkova do měst).

Dělení:

- A) **neobydlené oblasti** (15% obyvatel) – oblasti od 0 do 10 ob./km² Antarktida, pralesy, SLO, pouštní oblasti
- B) **nízká hustota osídlené** (37% obyvatel) – oblasti do 10 do 200 ob./km² (vyhledej v atlase)
- C) **vysoká hustota osídlení** (48% obyvatel) – nad 200 ob./km²

Oblasti vysokého zalidnění dle světadílů:

- Evropa: Anglie, Benelux, Porýní, sev. Itálie, Slezsko
- Asie: SV Čína, Japonsko, Korejský pol., Indie, Bangladéš
- Afrika: nilská delta, Bengálský záliv
- Severní Amerika: SV + Z USA, JV Kanada,
- Jižní Amerika: La Plata
- Austrálie a Oceánie: JV Austrálie

Hustota zalidnění

- poměr mezi počtem obyvatel a plochou území, uvádí se na 1 km²
- nejvyšší hustota zalidnění je v J, JV a V Asii (Bangladéš – cca 900 obyv./km²)
- velké regionální rozdíly v hustotě zalidnění i uvnitř států
- nejhustěji jsou zalidněny mírné šířky a asijská monzunová oblast
- nejdříve byly osídlovány nížiny, později vysočiny – výjimka jsou subtropy a tropy v Latinské Americe kde je nejhustší osídlení v náhorních plošinách (v nížinách je příliš teplo a vlhko), např. plošiny v Mexiku, Chile, Peru
- málo zalidněná území: polární oblasti, tropické deštné lesy, pouštní oblasti, vysokohorské oblasti

Jádrové a periferní oblasti

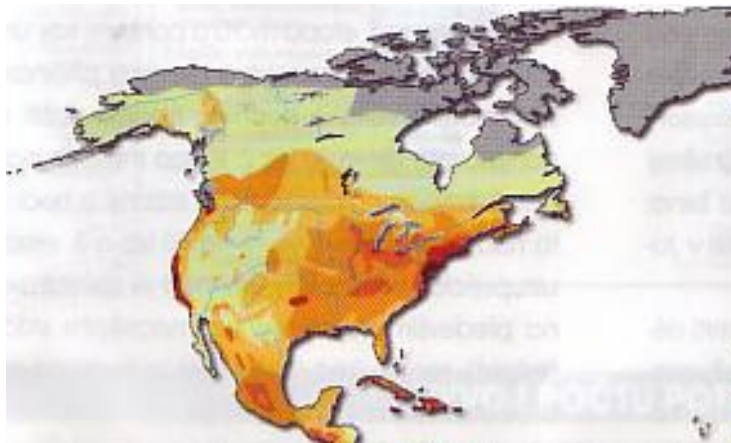
- Podle ekonomického významu jednotlivých oblastí můžeme vymezit jádrové a periferní oblasti

Jádrové oblasti

- jádrové oblasti jsou hlavními centry hospodářského, společenského a politického života (světa, světadílu, státu, regionu), oblasti s vysokou hustotou zalidnění
- jádro – např. okresní město – hlavní město – hustě zalidněná část světadílu
- největší městské aglomerace představují jádrové oblasti jednotlivých světadílů

Severní Amerika

- SV pobřeží USA (Washington, Filadelfie, New York, Boston)
- Okolí Velkých jezer (Chicago, Detroit, Toronto, Montreal)
- Západní pobřeží USA (Los Angeles, San Francisco, San Diego)

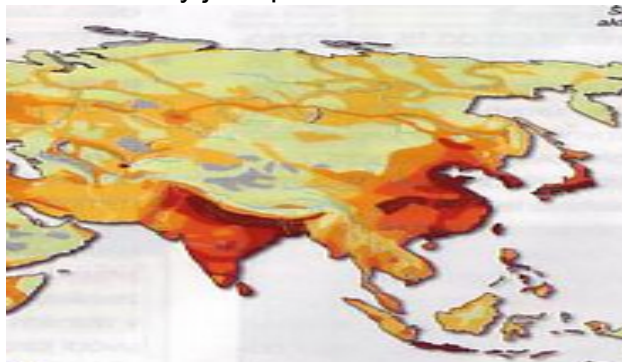
Latinská Amerika

- Mezi největší aglomerace patří Mexiko City, Buenos Aires, Rio de Janeiro a Sao Paulo

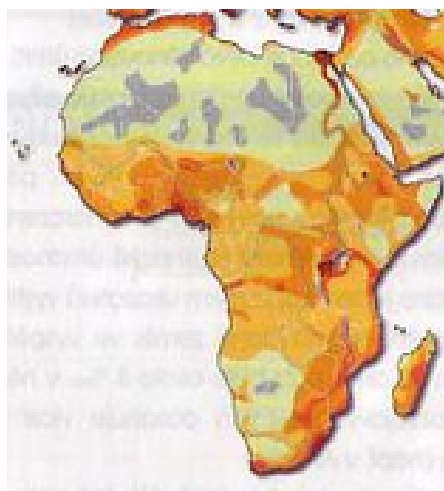
Asie

- Japonsko – megalopole Tokio a Jokohama, megalopole Osaka, Kóbe, Kjóto
- V Číně je největší aglomerací Šanghaj, druhou největší je Peking, významným hospodářským centrem je Hongkong
- Největší městskou aglomerací Indonésie je Jakarta
- Největším městem Indie je Bombaj, významná je i Kalkata a Dillí
- Rychle rostoucími centry jsou pákistánské Karáčí a turecký Istanbul

Afrika

- Největším velkoměstem je nigerijský Lagos, významná je i egyptská Káhira a jihoafrický Johannesburg

Evropa

- Nej hustěji zalidněný je pás Střední Anglie – SV Francie – Belgie – Nizozemí – Porúří – Porýní – severní Itálie
- V Británii jsou hlavními centry aglomerace Londýna a konurbace ve střední Anglii
- Ve Francii aglomerace Paříže, v Belgii Brusel, v Nizozemí Amsterdam
- V Německu konurbace v Porýní a Porúří (Dortmund, Duisburg, Kolín nad Rýnem)
- V Itálii aglomerace na severu (Milán, Turín)
- Důležitým centrem je aglomerace Moskvy (největší evropské město)

Práce s atlasem

1. Do tabulky doplň přibližný podíl regionů na počtu obyvatel světa v roce 1998 a na rozloze

souše (mapa Rozmístění obyvatelstva/Vývoj rozmístění obyvatel):

Region	Podíl na světovém obyvatelstvu (%)	Podíl na rozloze souše (%)
Asie		
Evropa		
Afrika		
Latinská Amerika		
Severní Amerika		
Austrálie a Oceánie		

2. Podle mapy doplň nej hustěji zalidněné oblasti následujících světadílů (mapa Rozmístění

obyvatelstva/Hustota zalidnění světa):

a) Severní Amerika.....
.....

b) Asie.....
.....

c) Afrika.....
.....

3. Následující státy seřaď podle hustoty zalidnění od nejvyšší po nejnižší (mapa Rozmístění

obyvatelstva/Státy – hustota zalidnění): Kanada, Alžírsko, Mexiko, Čína, Indie

.....
.....